

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/44/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813206796
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8813206796.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v spore žalobkyne G. G.P., nar. XX.X.XXXX, bytom Y., D. XXX/XX, zast. JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, advokátom, Nám. Slobody 2, 066 01 Humenné proti žalovanému Slovenská republika, v zastúpení Generálna prokuratúra SR, ul. Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3C 187/2013-160 zo dňa 21.10.2016 takto

rozhodol:

Mení rozsudok prvoinštančného súdu v zamietavom výroku o náhrade nemajetkovej ujmy tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2000 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Potvrdzuje rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby čo do sumy škody 953,05 eur a čo do sumy nemajetkovej ujmy nad 2.000 eur.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe žalobkyne, ktorá žiadala náhradu škody proti žalovanému z dôvodu, že uznesením č. ČVS: ORP-691/VT/2009 zo dňa 28.1.2010 poverený príslušník PZ z Obvodného oddelenia PZ vo Vranove nad Topľou vzniesol proti žalobkyni obvinenie pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona. Po podaní sťažnosti proti uvedenému uzneseniu okresný prokurátor vo Vranove nad Topľou sťažnosť zamietol. Všetko vyvrcholilo podaním obžaloby s tým, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 2T 82/2010-215 zo dňa 19.3.2010 súd žalobkyňu spod obžaloby oslobodil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 4.4.2012.

Keďže žalobkyňa po dobu dvoch rokov bola neoprávnene stíhaná, uplatnila si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur a na náhradu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške 951,05 eur.

2. Prvoinštančný súd vo svojom prvom rozhodnutí č.k. 3C 187/2013-82 zo dňa 10.9.2014 žalobe v celom rozsahu vyhovel. Priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania, pričom zistil, že sú dané dôvody na to, aby bolo v celom rozsahu vyhovené uplatneným nárokom žalobkyne.

Po podaní odvolania žalovanou odvolací Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 17Co 296/2014-101 zo dňa 19.3.2015 rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že úlohou prvoinštančného súdu bude pri právnom posúdení veci označiť rozhodnutie štátu, ktoré bolo vydané pri výkone verejnej moci a ktoré spôsobilo žalobkyni tvrdenú škodu. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že

pokiaľ žalobkyňa si uplatňuje nárok na priznanie sumy 953,05 eur ako vyplatenej odmeny za právne zastúpenie z priebehu trestného stíhania, je potrebné, aby preukázala, že fakticky uvedenú finančnú čiastku aj zaplatila. V opačnom prípade nemôže ísť o škodu, ktorá jej vznikla.

Pokiaľ sa týka nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú si pôvodne uplatnila žalobkyňa vo výške 8.000 eur, súd nevyhodnotil, či v danom prípade nestačí len morálna satisfakcia, a teda iba samotné konštatovanie porušenia práva. Až pokiaľ takéto konštatovanie nepostačuje, je namieste, aby prvoinštančný súd sa riadne zaoberal podmienkami vzniku nemajetkovej ujmy a jej výšky.

Preto bol rozsudok prvoinštančného súdu zrušený a vrátený na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom č.k. 3C/187/2013-160 žalobu zamietol, keď zistil, že celé trestné konanie, ktoré začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania, bolo zavŕšené podaním obžaloby, ktorá bola v kompetencii prokurátora. Preto v prejednávanej veci ustálil za pasívne vecne legitimovaný subjekt konajúci v mene štátu, teda Slovenskej republiky, Generálnu prokuratúru SR.

Žalobkyňa pred začatím konania vyzvala Ministerstvo spravodlivosti na predbežné prerokovanie uplatneného nároku. Ministerstvo spravodlivosti postúpilo žiadosť Ministerstvu vnútra, pričom jej nárok nebol uznaný.

Prvoinštančný súd zistil, že pokiaľ sa týka trov obhajoby, ktoré si uplatňuje žalobkyňa vo výške 953,05 eur, žalobkyňa nepreukázala reálne, že k úhrade či už zálohy alebo trov obhajoby došlo. Nepreukázala, že by uhradila čo i len doplatok týchto vyúčtovaných trov právneho zastúpenia. Ako dôkaz predložila vyúčtovanie odmeny a výdavkov za advokátske úkony, kde je uvedené, že celkom vyúčtované trovy + cestovné predstavujú 953,05 eur, záloha 250 eur a k doplateniu zostáva 703,05 eur. Žalobkyňa nepreukázala, že by reálne vyúčtované trovy uhradila. V takom prípade nie je možné priznať nárok na náhradu škody, ktorá ešte len v majetkovej sfére žalobkyne nastane. Žalobkyňa musí preukázať reálne zmenšenie majetku, čo sa však nestalo. Preto v tejto časti súd žalobu zamietol.

Ďalej prvoinštančný súd dospel k názoru, že žalobkyňa nepredložila súdu dôkaz a ani po doplnení dokazovania nebolo zistené, že trestné konanie, ktoré sa viedlo proti žalobkyňi a ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom, malo na žalobkyňu negatívny vplyv a že malo vplyv na jej doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, prípadne následky v súkromnom živote, či v spoločenskom uplatnení. Svedok, manžel žalobkyne, Z.. H. G. uviedol, že policajti po začatí trestného stíhania žalobkyne dlhšiu dobu, 2x do týždňa stáli pred ich domom a vykrikovali na manželku, aby vrátila doklady, ktoré ukradla. Ďalej uviedol, že keď kandidoval na starostu obce Y., na spoločenských akciách bol oslovovaný, či je žalobkyňa trestne stíhaná. Celá rodina ťažko znášala trestné stíhanie žalobkyne, žalobkyňi sa zhoršil zdravotný stav, dokonca musela ísť na invalidný dôchodok. Tieto okolnosti však neboli preukázané žiadnym iným dôkazom.

Prvoinštančný súd vypočul susedu žalobkyne (poznámka odvolacieho súdu - neuviedol meno tejto svedkyne), ktorá vo svojej výpovedi nič neuviedla. Prvoinštančný súd ani zo správy Obecného úradu v Y. nezistil, že by obec mala informáciu o negatívnych vplyvoch trestného stíhania na žalobkyňu. Svedok Z.. J. X. síce v čestnom prehlásení uviedol niektoré okolnosti, avšak vo svojej svedeckej výpovedi tieto okolnosti nepotvrdil a neuviedol, že by žalobkyňa na pracovisku alebo v rodinnom živote bola nejakým spôsobom negatívne zasiahnutá.

Prvoinštančný súd čestné prehlásenie Z.. J. X. nepovažoval za vierohodné. Výpoveď Z.. H.A. G., svedka a manžela žalobkyne, vyhodnotil ako ničím nepodloženú a vzhľadom na blízky vzťah k žalobkyňi ako nevierohodnú.

Pokiaľ žalobkyňa tvrdila zhoršenie zdravotného stavu z psychického hľadiska, prvoinštančný súd podľa lekárskej správy o prepustení žalobkyne z Psychiatrickej nemocnice v Michalovciach zistil, že žalobkyňa sa na tieto ochorenia liečila od roku 2006 a už zopár rokov sa necíti dobre, nič ju nebaví, nič nerobí a nikam sa jej nechce chodiť, ani nič jesť a podobne. Stavby úzkosti nastali a psychiatrické problémy nastali od roku 2005. Aj v roku 2006 bola v súvislosti s akútnou stresovou reakciou a s depresívnymi epizódami vyšetrená v psychiatrickej nemocnici vo Vranove nad Topľou.

Prvoinštančný súd vyhodnotil aj tú okolnosť, že žalobkyňa bola už v minulosti trestne stíhaná pre trestný čin vydierania a práve toto trestné stíhanie proti žalobkyňi, kde bola aj odsúdená na peňažný trest, nutne muselo mať vplyv na psychiku žalobkyne a na jej zhoršený psychický stav. Aj manžel žalobkyne bol v minulosti právoplatne odsúdený pre trestný čin krádeže a bol mu uložený peňažný trest.

Pokiaľ sa týka invalidity, žalobkyňa bola psychiatricky vyšetrená dňa 8.12.2009 a hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení od 11.2.2010 do 16.3.2010 s tým, že bola v predchádzajúcom období liečená na psychiatrickom oddelení od roku 2006.

Prvoinštančný súd dospel k názoru, že žalobkyňa nepreukázala skutočnosť, na základe ktorých by mohol súd určiť a zväziť výšku prípadnej nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma sa uhrádza len vtedy,

ak samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením. Zo strany žalovaného došlo k porušeniu práva žalobkyne tým, že bola zamietnutá prokurátorom sťažnosť žalobkyne proti uzneseniu o začatí trestného stíhania, následne bola podaná obžaloba a žalobkyňa bola rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T 82/2010-215 zo dňa 19.3.2010 oslobodená. Právne vec prvoinštančný súd posúdil podľa § 17 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z.z., výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku. Uviedol, že žalobkyňa v konaní úspešná nebola a žalovaný si trovy konania neuplatnil.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, priznal jej v plnom rozsahu nárok, ktorý si uplatnila. Namietala, že prvoinštančný rozsudok je v podstate kópiou a v niektorých prípadoch doslovným opísaním niektorých pasáží odôvodnenia predchádzajúceho zrušeného rozsudku prvoinštančného súdu. Poukázala na to, že v danom prípade tak, ako to vyplýva z odvolacieho rozsudku, ide o objektívnu zodpovednosť štátu zastúpeného Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky s tým, že zavinenie nie je potrebné zisťovať, pretože sa predpokladá.

Pokiaľ ide o uplatnený nárok na trovy predchádzajúceho konania, v zrušujúcom odvolacom rozhodnutí nie je usmernenie, že ich súd nemá uznať, ale je len vyslovený pokyn, aby sa prvoinštančný súd zaoberal tým, či vyfakturované trovy zastupovania v trestnom konaní boli účelne vynaložené na dosiahnutie priaznivého výsledku v spomínanom trestnom konaní v prospech žalobkyne. To sa nepochybne stalo, pretože žalobkyňa bola v trestnom konaní oslobodená spod obžaloby. Vyúčtovanie bolo vykonané presne v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR o odmenách advokátov. Nie je pravdivé tvrdenie prvoinštančného súdu, že trovy trestnej obhajoby zaplatené neboli, alebo boli zaplatené len čiastočne. Žalobkyňa na pojednávaní potvrdila, že vyplatila svojmu právnomu zástupcovi odmenu vo výške 953,05 eur a tento to tiež potvrdil.

Vo vzťahu k nemajetkovej ujme poukázala na to, že prvoinštančný súd vyhodnotil výpovede svedkýň D. a J. tak, že ľudia z celého Y. žalobkyňu ohovárali a rozprávali o nej, že ukradla nejaké papiere z firmy, dokonca nejaké peniaze a dokonca by mala ísť do väzenia. Dokonca aj svedkyňa D. jej oznámila, že keď sa o žalobkyňu písalo v novinách, že bola usvedčená zlodějka, že ju nikto nezamestná.

Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku tieto svedecké výpovede spochybnil, aj keď neboli žiadnym spôsobom zmenené. Spochybnil výpoveď manžela žalobkyne, hoci bol riadne vypočutý ako svedok s príslušným zákonným poučením. Prvoinštančný súd nevysvetlil, prečo považuje výpoveď manžela za nevierohodnú.

Pokiaľ sa týka svedka Z.. J. X., tento počul, že v predchádzajúcom zamestnaní žalobkyňa kradla, a preto ju mali z práce vyhodiť a táto okolnosť bola dokonca aj zverejnená aj v novinách. Prvoinštančný súd sa snaží výpoveď tohto svedka spochybniť. Z vykonanými dôkazmi je v rozpore tvrdenie prvoinštančného súdu, že trestné stíhanie nemalo na žalobkyňu žiaden negatívny vplyv. Prvoinštančný súd bližšie neuviedol, ktorú svedkyňu ako susedu žalobkyne vypočul k argumentom vplyvu trestného stíhania na žalobkyňu a jej okolie.

Prvoinštančný súd sa snažil tvrdiť, že k zhoršeniu zdravotného psychického stavu žalobkyne nedošlo v súvislosti s trestným stíhaním. Súdu sú však dobre známe okolnosti, že policajný orgán vzniesol obvinenie pre prečin krádeže dňa 28.1.2010 a žalobkyňa bola hneď po psychiatrickom vyšetrení hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení od 11.2.2010 do 16.3.2010. Časovú súvislosť nie je možné žiadnym spôsobom spochybniť.

5. K odvolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil, resp. navrhla odvolanie ako nedôvodné zamietnuť. Uviedla, že žalobkyňa nemajetkovú ujmu odvodzuje od tlačovej správy KR PZ Prešov zo dňa 29.1.2010, ktorá bola zverejnená v denníku Košický korzár a Vranovské noviny. Pokiaľ pri podávaní informácií hovorca, resp. tlačový odbor prekročil svoje oprávnenie a zasiahol do cti žalobkyne, táto sa mala obrátiť na súd žalobou na ochranu osobnosti.

Poukázala na závery správy Obecného úradu Y. s tým, že o trestnom stíhaní žalobkyne obec nemala informácie. Nepreukázal sa ani súvislosť zlého zdravotného stavu žalobkyne a trestného stíhania vo veci 2T 82/2010. Žalobkyňa mala zdravotné ťažkosti už od roku 2005, pričom trestné konanie voči nej bolo vedené od roku 2010.

Žalovaná ďalej uviedla, že trestné stíhanie bolo ukončené, resp. žalobkyňa bola spod obžaloby oslobodená po tom, keď sa preukázalo, že odcudzený materiál žalobkyňou bola pracovná pomôcka žalobkyne, ktorú si však vytvorila počas pracovnej doby viacerými zamestnancami a táto pracovná pomôcka bola hodnotená na sumu 1.214,32 eur.

6. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že čiastočne prvoinštančný rozsudok je správny a tento v časti potvrdil. Čiastočne je potrebné prvoinštančný rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že voči žalobkyni bolo začaté trestné stíhanie uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Vranove nad Topľou ČVS: ORP-791/VT-VT-2009 dňa 28.1.2010. Žalobkyňa bola obvinená z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona. Sťažnosť žalobkyne proti tomuto uzneseniu bola Okresnou prokuratúrou vo Vranove nad Topľou zamietnutá pod sp. zn. Pv 1114/09-6 dňa 22.2.2010. Následne voči žalobkyni bola podaná obžaloba okresného prokurátora vo Vranove nad Topľou, kde okresný prokurátor obžaloval žalobkyňu pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona. Žiadal žalobkyňu (v tom čase obžalovanú) potrestať.

Rozsudkom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou č.k. 2T 82/2010-215 bola žalobkyňa spod obžaloby oslobodená. Rozsudok bol vyhlásený dňa 19.3.2012 a právoplatným sa stal dňa 4.4.2012.

Žalobkyňa si v prejednávanej veci uplatnila nárok na predbežné prerokovanie nároku voči Ministerstvu spravodlivosti SR, kde žiadala priznať trovy obhajoby a nemajetkovú ujmu. Trovy obhajoby vyčíslila na 953,05 eur a nemajetkovú ujmu na 8.000 eur.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že o danom prípade informoval Prešovský korzár pod rubrikou Krimi s nadpisom „Zlodejku spisov vypátrali“ v sobotu dňa 30.1.2010 a taktiež Vranovské noviny dňa 1.2.2010.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobkyni jej obhajca z trestného konania JUDr. Ľuboš Bajuzík, advokát, vyúčtoval odmenu a výdavky za advokátske úkony spolu vo výške za advokátske služby 760,09 eur a za cestovné náklady vo výške 192,96 eur vrátane straty času. Celkom boli vyúčtované trovy vo výške 953,05 eur. Žalobkyňa tvrdila, že uvedené trovy advokátovi vyplatila.

Ďalej odvolací súd zistil z lekárskeho správ, že žalobkyňa je v psychiatrickej starostlivosti od roku 2006, kedy navštívila psychiatrickú ambulanciu. Následne v období od 11.2.2010 do 16.3.2010 bola hospitalizovaná na psychiatrickej nemocnici v Michalovciach. Z odborného posudku o invalidite vypracovaného Sociálnou poisťovňou vo Vranove nad Topľou vyplýva, že žalobkyňa trpí zdravotnými ťažkosťami, kde po psychiatrickej stránke trpí recidivujúcimi depresívnymi poruchami, v dôsledku zhoršenia psychiatrického stavu a v dôsledku depresie bola vo februári 2010 hospitalizovaná. Napriek liečbe došlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobkyne, ktoré zhoršenie pretrváva, pričom bolo konštatované, že žalobkyňa je naďalej invalidná, pretože má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť už nie je 45 %, ale 60 %. Takéto posúdenie bolo vykonané dňa 20.9.2010.

V priebehu prvoinštančného konania súd na pojednávaní vypočul svedkov, a to manžela žalobkyne Z. H. G., ktorý potvrdil zhoršenie zdravotného stavu žalobkyne po začatí trestného stíhania, najmä po zverejnení článku, zhoršenie manželského života, potvrdil okolnosť, že rodina po začatí trestného stíhania bola predmetom výsmechu, ponižovania. V dôsledku toho zdravotný stav manželky sa zhoršil a skončila na invalidnom dôchodku, čo je aj vysoká ekonomická záťaž rodiny.

Svedkyňa F. D. potvrdila, že v čase, keď vyšli články v novinách, sa od ľudí zo Y. dozvedela o celej situácii. Potvrdila, že žalobkyňa situáciu prežívala ťažko, bola na tom psychicky veľmi zle, dokonca aj so svedkyňou ako priateľkou prerušila kontakt.

Svedkyňa J. J. potvrdila, že je obyvateľkou K. Y. a uviedla, že ľudia po obci rozprávali, že žalobkyňa ukradla papiere z firmy, dokonca aj nejaké peniaze a že má ísť do väzenia, lebo je chamtivá. Každý občan obce takéto informácie preberal.

Svedok Z. J. X. v čestnom prehlásení zo dňa 11.4.2016 potvrdil, že bol svedkom rozhovoru zamestnancov žalobkyne v šatni prevádzky na tému, že žalobkyňa v predošlom zamestnaní kradla, a preto ju z práce vyhodili a že to bolo zverejnené aj v novinách. Zamestnanci mali pochybnosť, že či nebude okrádať aj zamestnancov. V neprítomnosti žalobkyne zamestnanec o tejto udalosti rozprával aj zákazníčkovi.

Starosta Obce Y. potvrdil, že žalobkyňa žije v obci, avšak obec nemá konkrétne informácie v prejednávanej veci. V obci sa nijako výnimočne nevedli diskusie ohľadom trestného stíhania voči žalobkyni. Nemali vedomosť o tom, že by trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo povesť žalobkyne, resp. jej zdravotný stav.

7. Podľa zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

Každý nárok na náhradu škody je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Žalobkyňa svoj nárok predbežne prerokovala, uplatnila si predbežné prerokovanie na Ministerstve vnútra SR, ktoré postúpilo vec Ministerstvu spravodlivosti SR, avšak bezúspešne.

Predpokladmi vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci je v prvom rade nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci, ďalej existencia škody, príčinná súvislosť medzi takýmto rozhodnutím a škodou.

Platí, že ak bolo začaté trestné stíhanie proti osobe a toto trestné stíhanie bolo následne zastavené, prípadne ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má právo na náhradu škody. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby, avšak judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania, alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku žalobkyne na náhradu škody sa totiž neviaže na správny alebo nesprávny postup orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale samotný výsledok trestného stíhania. V takom prípade vo veci náhrady škody v mene štátu koná Generálna prokuratúra SR.

Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie, ktorého sa štát nemôže zbaviť. Vždy je rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci výsledok tohto konania, nie je prípustné posudzovať iné okolnosti, ktoré mali vplyv na oslobodzujúci rozsudok, ako napríklad hodnotenie dôkazov v trestnom konaní, a iné.

8. Žalobkyňa v trestnom konaní bola súdom spod obžaloby oslobodená, čím vznikla objektívna zodpovednosť štátu za škodu, ktorá jej týmto nezákonným rozhodnutím (obžaloba) vznikla. Je bez akýchkoľvek pochybností jednoznačné, čo žalovaný nevyvrátil, že v súvislosti s uplatnenou škodou, ktorá vznikla žalobkyňi a najmä všetkých následkov, ktoré spôsobilo trestné stíhanie a podanie obžaloby žalobkyne je absolútne nepostačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva žalobkyne. Vzhľadom na ujmu, ktorá vznikla žalobkyňi nie je takáto náhrada dostatočným zadostučinením. Žalobkyňa si uplatnila škodu a to v súvislosti so vznikom právneho zastúpenia v konaní pred trestným súdom.

Ďalej si uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

9. Pokiaľ sa týka uplatneného nároku na náhradu trov obhajoby na ochranu práva žalobkyne v trestnom konaní, tieto trovy mohli vzniknúť v priamej príčinnej súvislosti s vedením trestného konania. Žalobkyňa preukázala súdu len vyúčtovanie odmeny a výdavkov za advokátske úkony v súvislosti s vedením veci Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T 82/2010. Z trestného spisu bolo zistené, že vyúčtované trovy obhajoby boli účelné a reálne.

To, že žalobkyňa tieto trovy aj skutočne reálne svojmu obhajcovi zaplatila v priebehu konania, žiadnym spôsobom žalobkyňou nebolo preukázané, hoci tieto okolnosti tvrdila a tieto okolnosti tvrdil aj jej právny zástupca v civilnom sporovom konaní. Tvrdenie žalobkyne ostalo bez dôkazov, bez preukázania, že v majetkovej sfére žalobkyne došlo k úbytku, a teda ku škode, ktorá suma za výdavky za advokátske úkony bola obhajcovi zaplatená. Reálne existenciu škody musí preukázať žalobkyňa, pretože tvrdila, že rozhodnutím orgánu verejnej moci takáto škoda jej vznikla. Tu najjednoduchší spôsob, ktorým mohla preukázať žalobkyňa úhradu trov obhajoby v trestnom konaní bol príjmový a výdavkový doklad, resp. doklad o prevode z účtu žalobkyne na účet právneho zástupcu, resp. doklad od právneho zástupcu o prijatí finančných prostriedkov za obhajobu v trestnom konaní od žalobkyne. Do rozhodnutia odvolacieho súdu takýto dôkaz žalobkyňa nepredložila. Preto rozhodnutie prvoinštančného súdu vo vzťahu k zamietnutiu nároku čo do škody vo výške 951,05 eur je správny a v tejto časti odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako správne potvrdil.

10. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy úlohou prvoinštančného súdu bolo vyhodnotiť, či samotné konštatovanie porušenia práva by bolo dostatočným zadostučinením a či uplatnená nemajetková ujma vznikla žalobkyňi v priamej príčinnej súvislosti s oslobodzujúcim rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou vo veci sp. zn. 2T 82/2010.

Rozhodnutie prvoinštančného súdu o zamietnutí nároku v celom rozsahu o nemajetkovej ujme je nesprávne. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd dôkazy nesprávne vyhodnotil a nevyvodil z

nich správne skutkové závery. Nezistoval a neustálil následky zverejnenia informácií o začatí trestného stíhania žalobkyne v regionálnej tlači. Následky nie je možné odčiniť uvedením situácie do pôvodného stavu a tak zmierniť zásah, ktorý nastal v osobnostnej sfére žalobkyne.

Prvoinštančný súd vôbec neprihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy, na okolnosti, za ktorých k porušeniu tejto ujmy došlo, najviac, keď o ukončení trestného stíhania a o prípadnej inej satisfakcii orgány činné v trestnom konaní zdá sa, že ani neuvažovali. Je potrebné prihliadnúť na okolnosť, že žalobkyňa do začatia trestného stíhania viedla riadny život, nemala v mieste svojho bydliska zo strany okolia žiadne negatívne reakcie. Taktiež nemala negatívne reakcie ani zo strany ostatných spoluzamestnancov, resp. zamestnancov v čase, keď ešte podnikala.

Je pravdou, že už pred začatím trestného stíhania mala zdravotné problémy psychiatrického charakteru, jej stav bol taký, že sa so svojou chorobou liečila a riadne pracovala a zapájala sa do rodinného života a do aktivít v jej okolí (či už pracovných alebo sociálnych vzťahov, napr. s priateľkami, susedmi a podobne). To, že bolo voči nej vznesené obvinenie, následne táto informácia bola zverejnená v regionálnej tlači spôsobom, ktorým bolo veľmi jednoduché identifikovať žalobkyňu, dokonca ju identifikovali nielen príbuzní a rodina, ale identifikovali ju aj jej priateľky, známe a dokonca aj jej zamestnanci, ktorí o trestnom stíhaní voči žalobkyňi sa navzájom informovali a informovali aj zákazníkov žalobkyne, ale aj občania obce, kde žalobkyňa žije, znamenalo pre žalobkyňu hlboký a vážny zásah do jej integrity, súkromia, rodinného života. S poukazom na to, že Y. je pomerne malá obec, kde občania minimálne z videnia sa vzájomne poznajú, informácia o začatí trestného stíhania a o stíhaní člena takéhoto spoločenstva vyvoláva u ostatných spoluobyvateľov určité negatívne emócie voči postihnutej osobe, keď v očiach takýchto občanov môže byť vážnosť žalobkyne znížená. Žalobkyňa a situácia s jej trestným stíhaním boli predmetom záujmu občanov obce, susedov, priateľov, ale aj osôb na volebných stretnutiach jej manžela, ktoré sa o situáciu okolo žalobkyne priamo zaujímali. V dôsledku tejto situácie sa nielen vzťahy medzi žalobkyňou a jej manželom a žalobkyňou a jej známymi a kamarátkami naštrbili. Zhoršený zdravotný stav žalobkyne udržiavaný predtým pravidelnou liečbou sa natoľko zhoršil, že musela absolvovať dlhší pobyt v nemocnici, dlhší čas bola hospitalizovaná a následne jej zdravotný stav dospel k tomu, že bola uznaná za invalidnú, dokonca poklesla aj miera schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť oproti predchádzajúcemu obdobiu, kde bola stanovená na 45 %, až na 60 %.

V dôsledku choroby žalobkyňa sa stala invalidnou. Žalobkyňa tvrdila priamy súvis zhoršenia jej zdravotného stavu s trestným stíhaním a podaním obžaloby s poukazom na následnú dlhodobú hospitalizáciu po podaní obžaloby. Žalovaná túto okolnosť nerozporovala a ani nepreukázala opak. Vedenie trestného stíhania a dokonca aj podanie obžaloby na žalobkyňu je závažným zásahom do života žalobkyne. Sotva je možné si predstaviť, že by niekoľkoročné trestné stíhanie a trestné konanie nemalo vplyv na psychiku kohokoľvek, nieto na psychiku žalobkyne, ktorá už predtým sa liečila na psychiatrickú diagnózu. Akékoľvek zjednodušovanie situácie a zmena vyhodnotenia dôkazov, najmä svedeckých výpovedí a čestného prehlásenia Z. X.L. pre odstup času tak, ako to vykonal prvoinštančný súd, nie je namieste. Obvinenie žalobkyne, zamietavé vybavovania sťažnosti proti vzneseniu obvinenia, podanie obžaloby a návrhy na potrestanie žalobkyne a všetky hrozby súvisiace so zavŕšením trestného konania počas viacerých rokov, ale aj medializácia celej kauzy v regionálnych novinách bez toho, aby kauza bola medializovaná aj po jej ukončení v záujme rovnovážneho informovania verejnosti vplývajú na psychiku žalobkyne značne negatívne. Ujma v nemajetkovej sfére je nespochybniteľná, všetci svedkovia ju dosvedčili a odvolaciemu súdu nie je známy procesný postup hodnotenia dôkazov, keď prvoinštančný súd dospel k diametrálne odlišnému názoru na danú situáciu. Nakoniec aj správa z Obecného úradu Y., ktorú podpísal starosta obce, kde uviedol „v obci sa nijako výnimočne nevedli diskusie ohľadom trestného stíhania voči menovanej“ z tohto stanoviska vyplýva, že sa viedli diskusie v obci ohľadom trestného stíhania voči žalobkyňi. Už aký charakter tieto diskusie mali vo vzťahu k výnimočnosti, nie je dôležité, dôležité je, že vôbec sa o tejto situácii v obci rozprávalo.

Preto je odvolací súd toho názoru, že je potrebné čiastočne žalobe na náhradu nemajetkovej ujmy vyhovieť a čiastočne kompenzovať viac ako dvojnásobné trestné stíhanie žalobkyne, ktoré ovplyvnilo celý jej ďalší spoločenský, rodinný život, zdravie, vzťah k ostatným občanom obce Y., vzťah k priateľom, k rodine a okoliu, ako aj jej začlenenie do pracovného procesu.

Preto odvolací súd považoval vzhľadom na všetky tieto okolnosti zamietnutie žaloby za nedôvodné a ustálil náhradu nemajetkovej ujmy za každý rok takéhoto trestného stíhania voči žalobkyňi vo výške 1.000 eur, teda spolu 2.000 eur, ktorá suma aspoň sčasti kompenzuje útrapy a vplyvy, ktoré na jej zdraví a sociálnych vzťahoch zanechalo trestné stíhanie. Preto odvolací súd zmenil prvoinštančný rozsudok podľa § 388 CSP vo vzťahu k priznaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur a v tejto časti žalobe vyhovel.

O povinnosti uhradiť túto sumu žalobkyňi v lehote 3 dní rozhodol odvolací súd podľa § 232 ods. 3 CSP.

11. Keďže na strane žalobkyne neboli zistené a ani preukázané žiadne ďalšie významné okolnosti, ktoré priamo súviseli s oslobodzujúcim rozsudkom a výškou škody, ktorá jej mala v nemajetkovej sfére vzniknúť, odvolací súd v prevyšujúcej časti nad sumu 2.000 eur náhradu nemajetkovej ujmy v zamietavom výroku podľa § 287 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

12. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Obe strany mali v prejednávanej veci úspech čiastočný, preto odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.